

ÅRET DER GIK

2021

RÅDET FOR
GRØN OMSTILLING

2021 blev endnu et godt og travlt år for **Rådet for Grøn Omstilling**. Vi har kæmpet mange kampe på det grønne område i løbet af året, og selvom der er utrolig lang vej igen, er det tydeligt, at den grønne bølge er i fortsat vækst, og at accelerationen kan være et af de lyspunkter, man kan hænge sit håb op på. I rådet har vi fulgt udviklingen og skubbet på efter bedste evne ud fra vores vidensbaserede og løsningsorienterede tilgang. En tilgang som vi føler, at der er endnu mere behov for end nogensinde før.

Vi har gennem 2021 arbejdet videre med vores brede portefølje af projekter, der strækker sig over store dele af den grønne dagsorden. Vi har haft et særdeles godt år, når det kommer til at skaffe nye projekter, og vi kan se ind i nogle gode år, hvor vi i projektarbejdet kommer til at have fokus på en række helt væsentlige problemstillinger ift. klima og miljø. Projekterne er som altid med til at skabe viden og bygge netværk, så vores holdninger og løsningsforslag står på et solidt fagligt fundament og er udviklet med blik for den politiske virkelighed, vi står i. Parallelt med vores projektarbejde har vi stillet skarpt på mange af de aktuelle dagsordener, der har tegnet 2021, og vi har understøttet en grøn politikudvikling på

Christiansborg og i Bruxelles. Derudover har vi deltaget i en lang række netværk, arbejds- og følgegrupper, hvor vi har spillet ind med vores viden og vores løsninger.

Organisationens økonomi i 2021 har været solid. Vi er gået ud af året med et lille overskud, og vi har i 2021 fået bevilget en del nye store projekter, der sammen med finanslovsbevillingerne de seneste år sikrer

organisationen et godt økonomisk fundament de næste par år.

Alle vores aktiviteter og vores arbejde for den grønne omstilling er i sidste ende båret af medlemmerne i vores forening. Uden dem var Rådet for Grøn Omstilling ikke her. Tak til alle jer for opbakningen og støtten til den grønne omstilling gennem hele 2021.

Vores Politiske kampe

Rådet for Grøn Omstilling har gennem 2021 kæmpet en lang række kampe for konkrete indsatser på klima- og miljøområdet. Her opsummeres nogle af de væsentligste.

Klimaet har igen i 2021 stået højt på den politiske dagsorden. Der er blevet fremlagt klimapolitiske initiativer og lavet forlig på en række sektorområder, men det har desværre ikke været tilstrækkeligt, og der er stadig for få reduktioner på den korte bane og en for stor reduktionsmanko i 2030. I RGO har vi arbejdet hårdt for en mere ambitiøs økonomisk regulering af CO₂-udledningerne i alle sektorer. Vi har gennem vores plads i følgegruppen fulgt ekspertgruppens arbejde med en grøn skattereform, men deres første delrapport blev desværre udskudt, hvilket betød forsinkelse af forhandlingerne om en ny CO₂-afgift. I EU blev den såkaldte FitFor55-pakke vedtaget, og selvom det har været et godt skridt i den rigtige retning, har vi fra rådets side bl.a. gjort opmærksom på, at EU's 55-procentsmålsætning ikke er tilstrækkelig set i relation til Parisaftalens ambition om maksimalt 1,5 graders temperaturstigning. Vi har også stillet skarpt på EU's CO₂-kvotesystem, og

hvordan det bedst udvikles og suppleres med en klimatold.

Vores energiforbrug og produktion står fortsat for en meget væsentlig andel af vores drivhusgasudledninger. Derfor har vi i 2021 fortsat arbejdet for, at vi bruger energien effektivt, og at den kommer fra bæredygtige vedvarende energikilder. Vi har arbejdet fokuseret med at påvirke politikere og andre væsentlige interessenter til at reducere vores alt for store forbrug af træbaseret biomasse til energiproduktion. Vi har lobbyet for fremskyndelse af udbygningen med vedvarende energi, og vi har fremsat forslag til, hvordan vi hurtigt kan komme af med olie- og gasfyr, uden at skabe større brug af biomasse eller undergrave grundlaget for fjernvarme i områder, hvor det er den bedste løsning. Vi har også kæmpet for øgede energi- og klimaambitioner i forbindelse med en række forslag til direktivændringer under EU's Green Deal, bl.a. vedvarende energidirektivet og energieffektiviseringsdirektivet.

I forhold til **landbruget** har vi sat ind over for både klima- og miljøudfordringerne med bl.a. fokus på implementering af næste fase af den fælleseuropæiske

landbrugspolitik og national regulering og løsninger, der kan bidrage til en sektor i balance med både naturen og de øvrige samfund. En grundtanke i vores arbejde er at sikre de synergier, der ligger i tværgående virkemidler, som både adresserer klima- og miljøudfordringerne i landbruget. Vi har skubbet på for en grønnere dagsorden både i forbindelse med regeringens udspil til klimahandlingsplan for landbruget i april og aftalen i oktober. Vi har bl.a. sat fokus på fosforkredsløbet og talt for en omlægning til mindre animalsk produktion og udbredelse af plantebaserede proteiner, hvilket yderligere ville mindske presset på arealerne og dermed skabe mere plads til natur. Aftalen om klimahandlingsplan for landbruget blev desværre ikke så ambitiøs, som vi havde håbet, da den bl.a. havde for store elementer af frivillighed og lagde for stor vægt på udviklingssporet, hvor reduktionspotentialerne generelt er meget optimistiske. Til gengæld var der stort fokus på de plantebaserede fødevarer, som vi havde plæderet for.

Transport stod også højt på dagsordenen i 2021. Vi har aktivt søgt at påvirke infrastrukturplanen fra april. En plan der ikke indeholdt vurdering af CO₂-udledninger, hvilket i sidste ende kostede transportministerens hans taburet. Vi har også arbejdet målrettet for at få stoppet de uhensigtsmæssigt store rabatter på plug-in hybridbiler. Emnet er kommet højt op på den politiske dagsorden, bl.a. på baggrund af vores indspark, og vi forventer, at reglerne snart bliver ændret. Den teknologiske udvikling har gjort, at også lastbilerne kan blive batteri-elektriske og vi har derfor lagt mange kræfter i at udbrede kendskabet, skaffe støttepuljer og gøre Danmark klar til elektriske lastbiler. På EU-niveau har Fit-For-55-

pakken fra sommeren 2021 givet mulighed for at skabe store gennembrud for grøn transport. Vi har derfor være meget involveret i de forskellige forslag, og vil være det frem til vedtagelsen af dem i slutningen af 2022.

På **bygningssområdet** har vi i 2021 fortsat vores arbejde for energieffektivitet i byggeriet og for at øge det politiske fokus på den indlejrede CO₂ i vores bygninger, dvs. den CO₂ der udledes ved udvinding, produktion og transport af byggematerialer. I marts blev det til en politisk aftale om CO₂-krav ifm. nybyggeri, og selvom kravene kunne have været mere ambitiøse, er det et godt skridt i den retning, som vi har plæderet for de seneste år. Vi har også søgt at påvirke processerne i EU, ikke mindst ifm. det udkast til bygningsdirektivet, der kom i slutningen af året. Her ønsker vi, at direktivet strammes, så der stilles krav til nye bygningers samlede klimapåvirkning over deres levetid. Vi har også arbejdet for, at de eksisterende bygninger energirenoveres hurtigere, end direktivet foreslår, at direktivet giver medlemslande mulighed for at forbyde fossile fyr til rumopvarmning og endelig, at bygningerne ses i sammenhæng med det omkringliggende energisystem. Vi har derudover fortsat vores arbejde på indeklimaområdet og arbejdet med kommuner og andre aktører for at minimere de sundhedsmæssige påvirkninger, vi bliver udsat for, når vi er indendørs.

Vores arbejde med at nedbringe **luftforureningen** er igennem 2021 fortsat for fuld styrke med masser af indspil til politikere, konkrete målinger af luftforurening, kampagner og offentlig debat både herhjemme og i udlandet. Vi har i 2021 fokuseret på strammere regulering

af brændefyring, som er den største danske kilde til sundhedsskadelig partikelforurening. Vi har også fortsat vores arbejde for reduktion af luftforurening fra vejtransport gennem nulemissionszoner og generel omlægning væk fra fossile køretøjer. Internationalt har vi arbejdet målrettet i FN, EU og Middelhavsområdet for at nedbringe skibsfartens luftforurening. Vores indsats har blandt andet medvirket til, at brændeforbruget og den tilknyttede forurening er faldet markant, og at der i år skal stemmes i FN (IMO) om etablering af et lavemissionsområde for skibsfart i Middelhavet.

Vi har fortsat fulgt de politiske dagsordener for **cirkulær økonomi, plastik og skadelige kemikalier**. Særligt har der politisk været fokus på Danmarks implementering af udvidet producentansvar for emballage, hvor vi har presset på for at få indarbejdet reduktions- og genbrugsmål, som er et meget væsentligt bidrag til at få sænket CO₂-udledningen. Ultimo 2021 fremlagde Regeringen en strategi for miljøfarlige stoffer, som vi kommer til at følge nøje. Bl.a. er vi medtaget i Partnerskab for Miljøfarlige Stoffer. Partnerskabet skal være med til at videreudvikle overvågningen af de miljøfarlige stoffer, udbygge viden om kilderne til forurening og undersøge nye løsninger, som kan begrænse forureningen. Også EU's kemikaliestrategi har været på arbejdsbordet i 2021, bl.a. ifm. forarbejdet til revisionen af EU's kemikalieforordning (REACH) og kemikalieklassifikation (CLP), som fortsat kommer til at fylde meget i 2022. Vi har i forbindelse med dette arbejde et stort samarbejde med andre EU-baserede NGO'er.

Op til **kommunal- og regionsvalget** i november har vi været aktive i forhold til at påvirke folkestemningen gennem deltagelse i en række arrangementer og gennem debatindlæg. Vi samlede også en række af vores politiske forslag i en publikation, der bl.a. blev sendt ud til en lang række kommunalpolitikere.

Indsatsen som Grøn Civilsamfundsaktør

Rådet for Grøn Omstilling har ikke kun haft fokus på den grønne lobbyisme på Christiansborg og i EU. Vores rolle som samarbejdsorienteret civilsamfundsaktør er også at skabe viden om og sikre momentum i den grønne omstilling i resten af samfundet.

Vi har løbende gennem 2021 deltaget i den offentlige debat, og vi har formidlet viden om løsninger og vejene frem mod et grønnere samfund. Vi har afholdt en række konferencer og offentlige møder, hvor vi i fællesskab med eksperter, politikere og andre aktører er blevet klogere på, hvordan vi fremmer den grønne omstilling.

Vores tilgang som faktabaseret, analyserende og samarbejdende organisation har i 2021 åbnet mange døre og givet os et godt afsæt for at bringe vores grønne værdier i spil. Vi har løbende optrådt i konferencer, TV- og radioindslag og er ofte blevet citeret i de skrevne medier. I 2021 har vi også fortsat vores deltagelse i diverse følgegrupper og netværk, hvor vi har spillet ind og sat vores grønne fingeraftryk.

Rådet for Grøn Omstilling har i 2021 deltaget i bl.a.:

- Klimarådets dialogforum
- Følgegruppen til grøn skattereform
- Rådet for Energieffektiv Omstilling
- Partnerskabet for vidensopbygning om virkemidler og arealregulering (under Landbrugsstyrelsen)
- Informationsgruppe til Engangsplastikdirektivet (under Miljøministeriet)
- Kemikalieforum (under Miljøministeriet, RGO har formandskabet)
- Partnerskab for Miljøfarlige Stoffer (under Miljøministeriet/-styrelsen)
- Følgegruppe for udvidet producentansvar for emballage
- Følgegruppe for Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (under Energistyrelsen)
- Følgegruppe for Forbrugerrådet Tænk Kemi
- Følgegruppe for Life AskREACH/Tjekkemien (under Miljøstyrelsen)
- Bestyrelsen for Dansk Producentansvar
- DAKOFAs Tekniske Råd
- Ecodesign-følgegruppen (under Energistyrelsen)
- Energinets interessentforum
- Forsyningstilsynets kontaktudvalg
- Energiankenævnet (på vegne af FBR TÆNK)
- Rådet for el- og gassikkerhed (under Erhvervsministeriet)
- Følgegruppe for elpris.dk
- Koordineringsudvalget for bæredygtigt byggeri med tilhørende strategigruppe (under Bolig- og Planstyrelsen)
- Københavns Kommunes ekspertgruppe for bedre luftkvalitet
- Advisory Board - Dansk Innovationscenter for renluftteknologi.
- Broen til Fremtiden
- 92-gruppen - Forum for Bæredygtig Udvikling
- Det Grønne Kontaktudvalg

Projekterne

A man with a beard, wearing a light blue shirt, is standing in front of a whiteboard. He is pointing with his right hand at a sticky note on the board. The whiteboard is covered with many yellow and green sticky notes. The background is a bright, modern office space with large windows.

Rådet for Grøn Omstilling har i 2021 arbejdet på en lang række projekter, hvor vi stiller skarpt på miljø- og klimaudfordringerne, udvikler nye løsninger og lobbyer for den grønne omstilling. Her er en kort beskrivelse af vores største projekter i 2021.

- **Energieffektivitet i bygninger, virksomheder og transport.** Vi har fortsat vores mangeårige arbejde for effektiv brug af energien og omstilling af energisektoren. Energieffektivitet (EE) bliver desværre ofte glemt som en vigtig del af den grønne omstilling, og der har været hårdt brug for, at nogen holder EE-fanen højt. Projektet er støttet af Energifonden.
- **Et rent hav for alle.** Vi har i 2021 startet et nyt stort projekt med fokus på tre centrale miljøudfordringer i havet, nemlig udledning af næringsstoffer fra landbruget, udledning af skadelige kemikalier gennem vores spildevand og udledning af miljøskadelige stoffer fra skibes røggasrensning (via såkaldte åbne skrubbere). Projektet er finansieret af VELUXFONDEN.
- **Transformation og adaptiv arkitektur.** Der udledes store mængder CO₂, når der rives ned og bygges nyt. Men ofte er det ikke nødvendigt, da man i stedet kan transformere bygningerne og via genbrug af de bærende konstruktioner spare CO₂. Med dette projekt fortæller vi historierne om en række gode eksempler på transformation af bygninger. Projektet er finansieret af Realdania og Grundejernes Investeringsfond.
- **Nye veje for biomassen.** Med dette projekt har vi stillet skarpt på de store klima- og miljøudfordringer ved afbrænding af biomasse i vores el- og varmesystem. Dagsordenen har fyldt meget i debatten i 2021 og arbejdet for strengere regulering på området. Projektet er støttet af Birdlife Europe og European Climate Foundation.
- **Grøn Varme i Danmark og EU.** Rådet for Grøn Omstilling arbejder for udfasning af olie- og naturgasfyr i Danmark senest i 2030. I dialog med politikere, virksomheder, kommuner og energiselskaber ønsker vi at omstille varmeforsyningen, så Danmark bliver det gode eksempel i EU.

- **Oplysning og debat om et grønt EU.** Vi har i 2021 fortsat vores arbejde på at formidle viden og skabe debat om de grønne processer i EU. Det har vi bl.a. gjort gennem en række debatarrangementer og debatindlæg i landsdækkende medier. Projektet er støttet af Europeanævnets.
- **Indeklima i daginstitutioner.** I 2021 har vi fortsat vore store indeklimaprojekt, hvor vi sætter fokus på bl.a. skadelige kemikalier og luftforurening i daginstitutioner. I projektet skal vi under- og udbygge viden fra vores tidligere projekter på området. Målet er dels en række konkrete anbefalinger til kommuner og daginstitutioner, og dels at få børns indeklima på den politiske dagsorden – både lokalt og nationalt. Projektet er støttet af Realdania.
- **Elektriske lastbiler.** Udviklingen inden for batteri-teknologi går nu så hurtigt, at det giver mening også at omstille de helt tunge køretøjer til batteri-elektriske køretøjer. Derfor arbejder vi på at udbrede viden om elektriske lastbiler og sikre gode rammevilkår for en hurtig grøn omstilling af lastbiler i Danmark. Projektet er støttet af European Climate Foundation.
- **Nordisk mad i forandring.** Fremtidens plantebaserede fødevarer systemer er nøglen til et landbrug i balance med klima og miljø. Vi har i dette projekt stillet skarpt på en række gode eksempler, der illustrerer, hvordan en mere plantebaseret kost og en bæredygtig fødevarerproduktion kan understøtte vores klima- og miljømålsætninger. Projektet er støttet af Nordisk Ministerråd.
- **Bygninger og grøn omstilling.** Dette projekt sætter fokus på bygningers udvidede rolle i den grønne omstilling. Hvordan kan vi fremme bæredygtige, klimavenlige og sunde bygninger? Projektet gennemføres i samarbejde med CONCITO og er støttet af Realdania og Grundejernes Investeringsfond.
- **Renere Skibsfart i Middelhavet.** Rådet for Grøn Omstilling er partner i et stort EU-projekt, der har til formål at etablere et lavemissionsområde for skibe i Middelhavet svarende til det lavemissionsområde, der eksisterer i farvandene omkring Danmark. I projektet deltager en lang række Middelhavslande. Projektet er støttet af EU Kommissionen, Climate Works Foundation og den franske, italienske samt hollandske stat.
- **Indeklimakommuner.** Rådet for Grøn Omstilling gennemfører i 2021 og 2022 et pilotprojekt støttet af Realdania, der har som formål at undersøge interessen og muligheden for at forbedre indeklimaet i de kommunale bygninger, som daginstitutioner og skoler gennem oprettelse af et nyt frivilligt koncept benævnt "Indeklimakommuner".

Der er mere uddybende beskrivelser af alle vores projekter på vores hjemmeside:

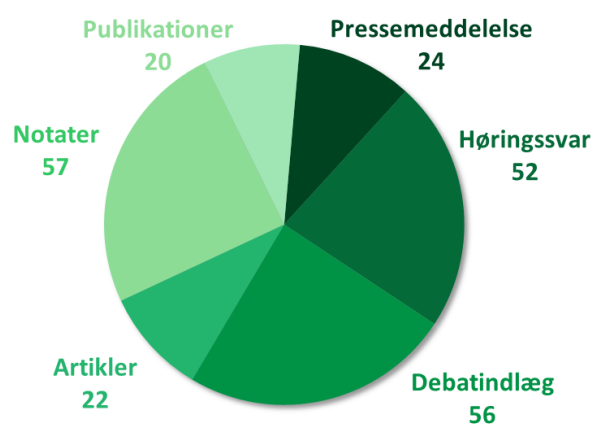
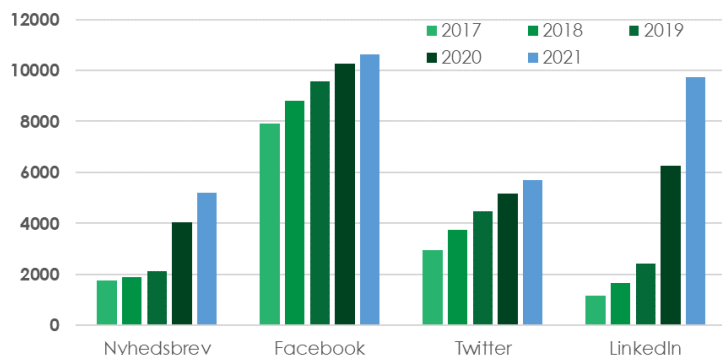
www.rgo.dk/projekter.

Kampagner & Kommunikation

I 2021 har vi fortsat vores arbejde med at skærpe vores kommunikation for dermed at få vores budskaber bredere ud. Vi bruger både de traditionelle nyhedsmedier, de sociale medier og vores egne medieplatforme. Igen i 2021 blev det til en lang række debatindlæg, pressemeddelelser, høringssvar og publikationer. Figuren til venstre viser et overblik over vores outputs i 2021.

Magasinet for Grøn Omstilling er som vanligt udkommet i et sommernummer og et vinternummer. Magasinerne kan downloades på vores hjemmeside (www.rgo.dk/magasinet-gron-omstilling).

Vi har også i 2021 set en pæn vækst i antallet af følgere på sociale medier og af vores nyhedsbrev (se figuren nedenfor). Antallet af følgere på LinkedIn er steget markant siden navneskiftet i slutningen af

2019, og ved årsskiftet var vi tæt på at runde 10.000 følgere. Dermed er LinkedIn i 2021 blevet den kanal, vi har flest følgere på, hvilket gør platformen til en af vores vigtigste kanaler til at formidle grøn viden, samt at debattere den grønne omstilling med en masse engagerede følgere. Antallet af følgere af vores nyhedsbrev er også vokset godt i 2021. Vi har i løbet af året fået godt 1.000 flere abonnenter, således at nyhedsbrevet nu har godt 5.100 læsere. Nyhedsbrevet udkommer stadigvæk to gange om måneden, og har en flot åbningsrate på mellem 45-50 %, hvoraf mange læsere ofte klikker videre for at læse de fulde artikler på www.rgo.dk.

Antallet af besøgende på hjemmesiden var omtrentligt det samme i 2021 som i 2020. Vi endte i 2021 med samlet 97.856 besøgende.